

РАДА ПРОКУРОРІВ УКРАЇНИ

Р І Ш Е Н Н Я

№ 55

10 лютого 2023 року

місто Київ

**Про розгляд повідомлення прокурора
Херсонської окружної прокуратури Херсонської області
Козловського Е.В. про загрозу незалежності прокурора**

Рада прокурорів України (далі- Рада) у складі: головуючого Єжова А.В., членів Адамова Ф.П., Григорової Г.П., Зражевського А.Ю., Малик Н.В., Пастернак Г.С., Порушника В.М., Романова Р.О., Шайтуро О.П., Шмітька Р.І., розглянувши у відкритому засіданні справу за повідомленням прокурора Херсонської окружної прокуратури Херсонської області Козловського Е.В. про загрозу незалежності прокурора,

ВСТАНОВИЛА:

До Ради прокурорів України 30 жовтня 2022 року звернувся прокурор Херсонської окружної прокуратури Херсонської області Козловський Едуард Володимирович з повідомленням, що на нього здійснюється тиск виконуючим обов'язки керівника Херсонської окружної прокуратури Херсонської області Пагубою Дмитром Вікторовичем (далі - в.о. керівника), чим порушуються положення статті 16 Закону України «Про прокуратуру» та статті 7 Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів, затвердженого всеукраїнською конференцією прокурорів 27 квітня 2017 року.

Заявник повідомив, що в.о. керівника висловлює на оперативних нарадах йому зауваження у бездіяльності при здійсненні функцій прокурора у кримінальному провадженні, зокрема, щодо несвоєчасного включення заявника до групи прокурорів. Крім того заявник не забезпечений комп'ютерною технікою. Також заявнику рекомендовано проводити слідчі дії у кримінальних провадженнях в режимі відеоконференцій з використанням месенджерів «Телеграм», «Вайбер».

Законодавство, яке застосовується до відносин

Частина 5 ст.104 КПК України Зауваження і доповнення зазначаються у протоколі перед підписами. Протокол підписують усі учасники, які брали участь у проведенні процесуальної дії. Якщо особа через фізичні вади або з інших причин не може особисто підписати протокол, то ознайомлення такої особи з протоколом здійснюється у присутності її захисника (законного представника), який своїм підписом засвідчує зміст протоколу та факт неможливості його підписання особою.

Частина 2 ст. 104 КПК У випадку фіксування процесуальної дії під час досудового розслідування за допомогою технічних засобів про це зазначається у протоколі.

Якщо за допомогою технічних засобів фіксується допит, текст показань може не вноситися до відповідного протоколу за умови, що жоден з учасників процесуальної дії не наполягає на цьому. У такому разі у протоколі зазначається, що показання зафіксовані на носії інформації, який додається до нього.

Запис, здійснений за допомогою звуко- та відеозаписувальних технічних засобів під час проведення слідчим, прокурором обшуку, є невід'ємним додатком до протоколу. Дії та обставини проведення обшуку, не зафіксовані у записі, не можуть бути внесені до протоколу обшуку та використані як доказ у кримінальному провадженні.

Порядок проведення допиту регламентований **ст.224 КПК України**, і відповідно до частини 5 цієї статті передбачає застосування фотозйомки, аудіо або відеозапису.

Ст. 232 КПК України Допит осіб, впізнання осіб чи речей під час досудового розслідування можуть бути проведені у режимі відеоконференції при трансляції з іншого приміщення (дистанційне досудове розслідування), зокрема, у наступних випадках: неможливості безпосередньої участі певних осіб у досудовому провадженні за станом здоров'я або з інших поважних причин; необхідності вжиття таких заходів для забезпечення оперативності досудового розслідування; наявності інших підстав, визначених слідчим, прокурором, слідчим суддею достатніми.

Ст.615 КПК України На місцевості (адміністративній території), на якій діє правовий режим воєнного, надзвичайного стану, проведення антитерористичної операції чи заходів із забезпечення національної безпеки і оборони, відсічі і стримування збройної агресії Російської Федерації у Донецькій та Луганській областях, у разі неможливості виконання у встановлені законом строки слідчим суддею повноважень, передбачених статтями 163, 164, 234, 235, 247 та 248 Кримінального процесуального кодексу України, а також повноважень щодо обрання запобіжного заходу у вигляді тримання під вартою на строк до 30 діб до осіб,

які підозрюються у вчиненні злочинів, передбачених статтями 109-114¹, 258-258⁵, 260-263¹, 294, 348, 349, 377-379, 437-444 Кримінального кодексу України, ці повноваження виконує відповідний прокурор.

Інформація щодо фактів, викладених у повідомленні

Як відомо, допити та інші слідчі дії у режимі відеоконференції у межах кримінальних проваджень приймаються судами до розгляду. Збройними силами України здійснюється звільнення українських територій, зокрема, території Херсонської області і міста Херсона, що дає можливість здійснити додаткові слідчі дії у кримінальних провадженнях з метою посилення доказової бази у розслідуваних провадженнях.

Таким чином, ініційована керівництвом обласної та окружних прокуратур практика здійснення допитів учасників процесу в режимі відеоконференції не є такою, що обмежує незалежність прокурора.

Керівник окружної прокуратури, згідно зі ст.13 Закону України «Про прокуратуру», організовує діяльність цієї прокуратури та вивчення і узагальнення практики застосування законодавства з метою підвищення якості здійснення прокурорами своїх функцій.

Відповідні вимоги визначені і у пункті 19 наказу Генерального прокурора «Про загальні засади організації роботи в органах прокуратури» від 07.08.2020 №365.

Щорічне оцінювання якості роботи прокурорів було здійснено Херсонською обласною прокуратурою за наказом її керівника «Про проведення оцінювання якості роботи прокурорів органів прокуратури Херсонської області у 2022 році» від 12.10.2022 № 49вс на підставі Тимчасового положення про систему оцінювання якості роботи прокурорів та преміювання прокурорів, затвердженого наказом Генерального прокурора від 30.10.2020 №503.

Враховуючи викладене, запитування керівництвом Херсонської окружної прокуратури у прокурора інформації у формі звіту про проведену роботу в період дії воєнного стану з метою перевірки та аналізу обсягу та стану виконаної прокурором роботи з процесуального керівництва у кримінальних провадженнях не вбачається таким, що здійснено поза межами повноважень керівника прокуратури.

Козловському Е.В. виплачена премія за результатами роботи за 2022 рік.

Козловського Е.В. включено до переліку осіб, яких запропоновано бронювати, у відповідності до вимог ст. 24 Закону України «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію».

Херсонською обласною прокуратурою вживаються заходи з метою відновлення матеріально-технічних цінностей, зокрема комп'ютерної та копіювальної техніки, які були втрачені у зв'язку зі збройною агресією Російської Федерації. Такі заходи реалізуються як щодо апарату прокуратури області, так і щодо окружних прокуратур.

Згідно з положеннями ч. 6 ст.16 Закону України «Про прокуратуру», прокурор має право звернутися з повідомленням про загрозу його незалежності до Ради прокурорів України, яка зобов'язана невідкладно перевірити і розглянути таке звернення за його участю та вжити в межах своїх повноважень, передбачених цим Законом, необхідних заходів для усунення загрози.

Слід відзначити, що незалежність прокурорів необхідна для виконання ними їхньої місії. Вона зміцнює їхню роль у правовій державі та суспільстві, а також гарантує чесне й ефективне функціонування системи правосуддя та реалізацію всіх переваг незалежності судової влади. Тому, подібно до закріпленої за суддями незалежності, незалежність прокурорів не є прерогативою чи привілеєм, наданими в їхніх інтересах, а гарантією чесного, неупередженого та ефективного правосуддя, яке захищає і суспільство, і приватні інтереси відповідних осіб¹.

Міжнародна практика з питань незалежності прокурорів

Відповідно до висновків Консультативної ради європейських прокурорів (далі - КРЕП), поняття «незалежність» означає, що прокурори вільні від незаконного втручання у виконання своїх обов'язків з метою забезпечення повного дотримання та застосування закону і принципу верховенства права, і що вони не піддаються жодному політичному тиску або будь-якому незаконному впливу. Незалежність охоплює не лише прокуратуру в цілому, а і її конкретні органи та окремих прокурорів².

З практичної точки зору вищенаведене зводиться до кількох важливих принципів для реалізації такої незалежності³:

- заходи для забезпечення такої незалежності повинні встановлюватися через відповідне національне законодавство подібно до того, що стосується незалежності суддів⁴;
- тому статус, незалежність, порядок зайняття посад і кар'єра прокурорів, подібно до суддів, повинні чітко встановлюватися законом і

¹ Див. Висновок 4 (2009) КРЕП про взаємини між суддями та прокурорами у демократичному суспільстві, п. 27.

² Див. Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, п. 15-16.

³ Див. також Справа ЄСПЛ «Ковеші проти Румунії» (*Kövesi v. Romania*), № 3594/19, п.п.91-93.

⁴ Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, Рекомендації, розділ і.

ґрунтуватися на прозорих та об'єктивних критеріях⁵;

- статус прокурорів повинен забезпечувати їхню зовнішню та внутрішню незалежність, бажано із закріпленням у положеннях на найвищому юридичному рівні та із гарантуванням їхнього застосування таким органом як Рада прокурорів, зокрема у питаннях призначення, кар'єри та дисципліни⁶. Особливо важливо забезпечити належне перебування на посаді та відповідні заходи щодо просування по службі, дисципліни та звільнення прокурорів⁷;
- протягом кар'єри прокурорів, в тому числі при їх підборі та підвищенні, прокурорів потрібно обирати на підставі їхніх умінь, знань та етичних цінностей, вони повинні проходити належну підготовку для незалежного й неупередженого виконання ними своїх функцій з повним дотриманням етичних стандартів⁸;
- вказівки від органів виконавчої влади щодо конкретних справ взагалі небажані. У цьому контексті потрібно заборонити вказівки про нездійснення кримінального переслідування, а вказівки про здійснення кримінального переслідування повинні суворо регулюватися відповідно до Рекомендації Rec(2000)19⁹;
- загальні вказівки щодо пріоритетності прокурорської діяльності, оскільки вони впливають із закону, розвитку міжнародного співробітництва або вимог щодо організації служби повинні надаватися відповідно до закону письмово та у цілком прозорий спосіб¹⁰. Якщо вказівки прокурорам надають їхні керівники в органі прокуратури, то вони повинні бути надані у письмовому вигляді, прозоро та завжди з метою застосування закону, пошуку правди та забезпечення належного відправлення правосуддя, а також з дотриманням прав людини та основоположних свобод¹¹;
- статус, винагорода та ставлення до прокурорів, а також надання виділених для органів прокуратури фінансових, людських та інших ресурсів повинні відповідати, як і з ресурсами для суддів, винятковому характеру місії та конкретним обов'язкам прокурорів¹²;
- держави-члени повинні захищати прокурорів при виконанні ними своїх функцій і, за потреби, членів їхніх сімей та засоби до існування¹³;
- якщо держави-члени хочуть закріпити або зберегти статус судового органу за прокурорами у розумінні Європейської конвенції з прав

⁵ Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, Рекомендації, розділ iii.

⁶ Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, Рекомендації, розділ iii.

⁷ Див. Звіт про європейські стандарти щодо незалежності судової системи: Частина II — Прокуратура, ухвалений Венеціанською комісією на 85-й Пленарній сесії (Венеція, 17-18 грудня 2010 року), п. 18; див. також Висновок 9 (2014) КРЕП про європейські норми та принципи стосовно прокурорів, п. 53.

⁸ Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, Рекомендації, розділ ii.

⁹ Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, Рекомендації, розділ iv.

¹⁰ Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, п. 34-35.

¹¹ Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, п. 40, Рекомендації, розділ vi.

¹² Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, Рекомендації, розділ xi.

¹³ Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, Рекомендації, розділ ix.

людини, у своїх системах адміністративної та ієрархічної організації вони повинні забезпечити, аби такий статус надавав їм усі гарантії, зокрема ті, що потрібні для незалежності¹⁴;

- широка громадськість і зацікавлені особи повинні на вимогу отримувати відповідну інформацію про прокуратуру та її діяльність. Одночасно прокурори повинні відігравати ключову роль у розповсюдженні такої інформації через відповідні канали та згідно із законом, забезпечуючи при цьому дотримання незалежності прокуратури, презумпції невинуватості, потреб розслідування, захисту персональних даних та інших відповідних аспектів¹⁵.

Відповідні гарантії закріплені у ч.1 ст.16 Закону України «Про прокуратуру» та у статті 7 Кодексу професійної етики та поведінки прокурорів, затвердженого всеукраїнською конференцією прокурорів 27 квітня 2017 року.

У ході перевірки інформації, викладеної у повідомленні прокурора Козловського Е.В. не встановлені факти загрози його незалежності.

На підставі викладеного, керуючись статтями 16, 17, 71 Закону України «Про прокуратуру», пунктами 4.1, 7.7-7.9 Положення про Раду прокурорів України, Рада

ВИРІШИЛА:

Встановити, що за результатами розгляду відомостей, наданих заявником, не встановлені факти вчинення керівниками Херсонської окружної прокуратури дій, які містять загрозу незалежності прокурора Херсонської окружної прокуратури Херсонської області Козловського Едуарда Володимировича.

Голова Ради прокурорів України

Анатолій ЄЖОВ

¹⁴ Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, Рекомендації, розділ хii.

¹⁵ Висновок 13 (2018) КРЕП про незалежність, підзвітність та етику прокурорів, Рекомендації, розділ vii.